

Univerze v Novem Sadu) in ostalih z naslovom 'Puhlica naproti (geo)turizmu – primer puhlice v Vojvodini (severne Srbije)'. Puhlica v Vojvodini ima velik raziskovalni pomen, saj njeni prerezi omogočajo vpogled v paleookolje več sto tisoč let v nazaj. Članek obravnava možnosti njene »uporabe« ne le v znanstvene pač pa tudi geoturistične namene. Zadnji je prispevek Blaža Komaca (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) in ostalih z naslovom 'Izguba naravne dediščine z geomorfološke perspektive – ali geomorfni procesi oblikujejo ali uničujejo naravno dediščino' v katerem avtorji na več primerih iz Slovenije diskutirajo o tem, ali je treba geomorfološko dediščino zavarovati pred geomorfnimi procesi, ali pa so ti in s tem stalno geomorfno preoblikovanje, del te dediščine.

Kot vsi letniki revije od leta 1995 (letnik 35), je tudi tokratni prosto dostopen na spletni strani: <http://ags.zrc-sazu.si/>. Poleg tega je revija dostopna še prek nekaterih drugih spletnih portalov: *Geoscience e-Journals* (<http://paleopolis.rediris.es/geosciences/>), *Google scholar* (<http://scholar.google.si/>) in *EBSCOhost* (<http://www.ebscohost.com/>) ter v direktoriju prosto dostopnih znanstvenih revij *DOAJ* (*Directory of open-access journals*; <http://www.doaj.org/>) in Digitalni knjižnici Slovenije (<http://www.dlib.si>).

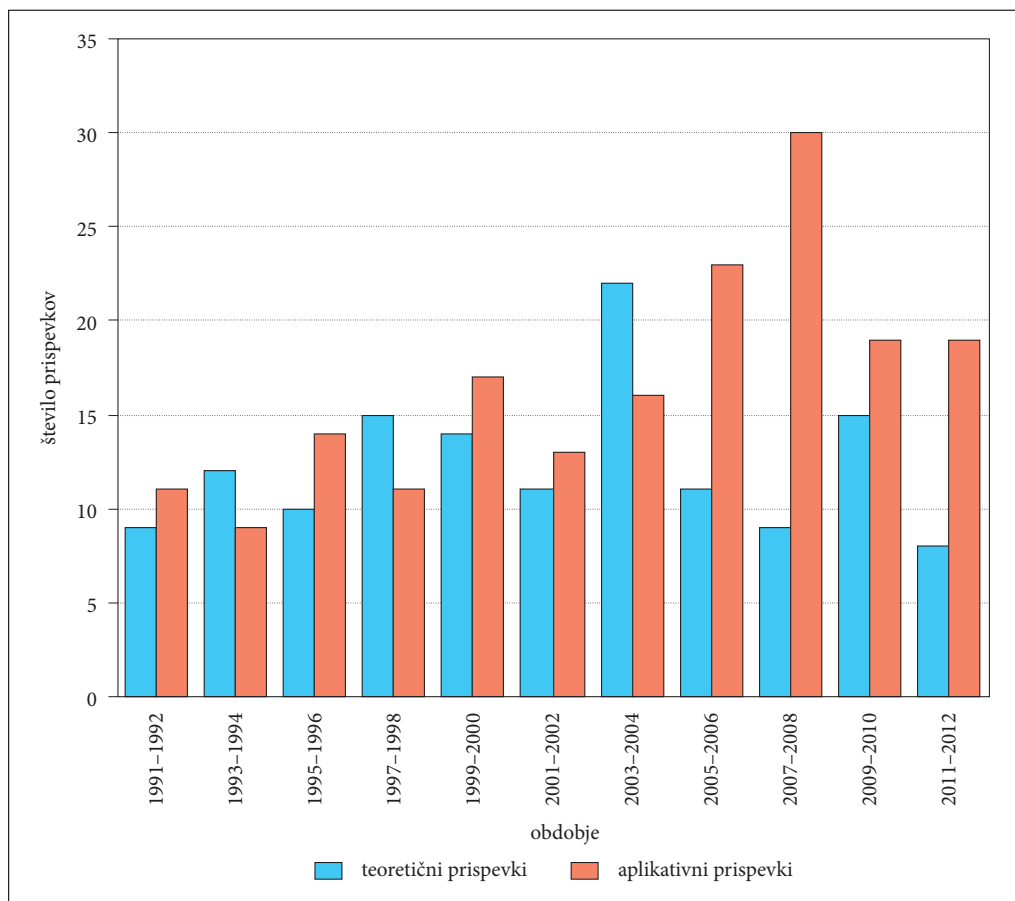
Matija Zorn

**Rok Ciglič, Drago Perko, Matija Zorn (uredniki):
Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2011–2012
GIS v Sloveniji 11**

Ljubljana 2012: Založba ZRC, 246 strani, ISBN 978-961-254-382-2

25. septembra 2012 je Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti oziroma njegova inštituta Geografski inštitut Antona Melika in Inštitut za antropološke in prostorske študije v sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Zvezo geografov

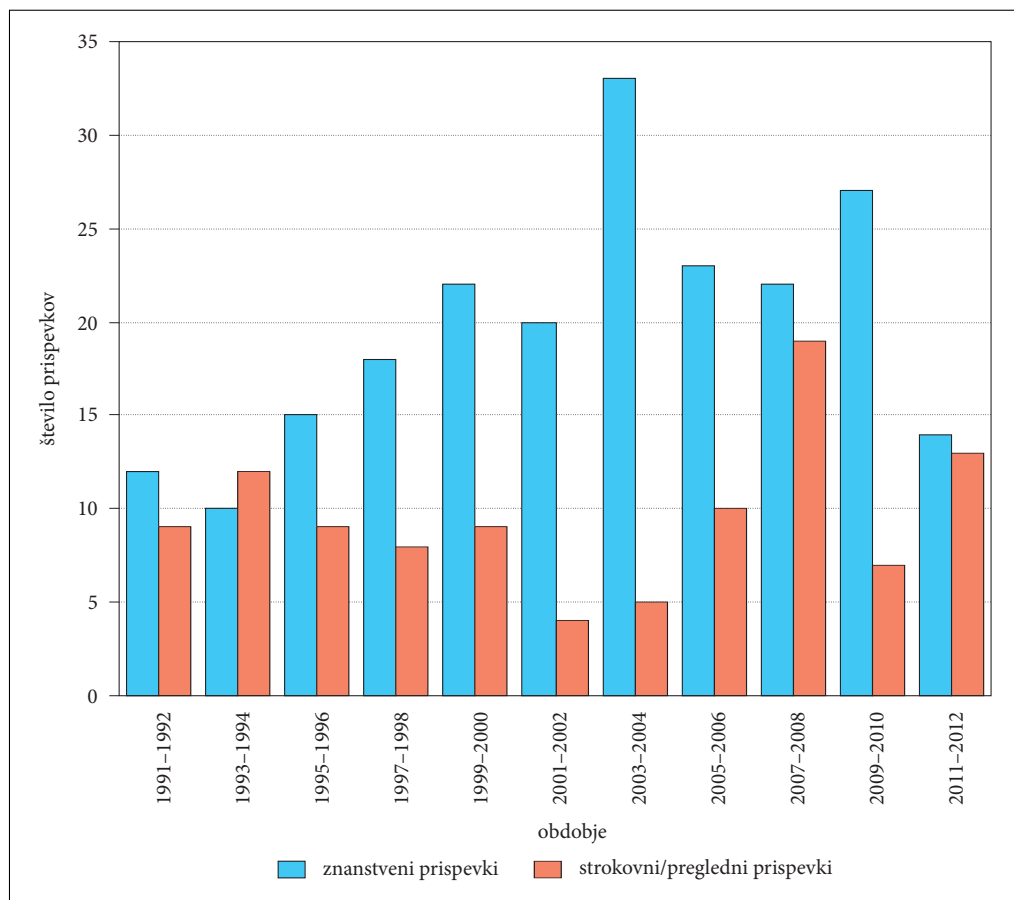

Slika 1: Spreminjanje razmerja med 'teoretičnimi' in 'aplikativnimi' prispevki.

Slovenije in Zvezo geodetov Slovenije organiziral enajsti bienalni simpozij »Geografski informacijski sistemi v Sloveniji«. Ob tej priliki je ob izdajateljstvu Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU in soizdajateljstvu Inštituta za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU, Zveze geografov Slovenije in Zveze geodetov Slovenije izšla monografija z naslovom »Geografski informacijski sistemi v Sloveniji 2011–2012«, kot enajsta številka monografske zbirke »GIS v Sloveniji«.

Tokratna monografija vsebuje 27 znanstvenih in strokovnih poglavij ter je že enajsta v zbirki monografij, ki od leta 1992 bienalno predstavljajo vsakokratni presek dveh letnega znanstvenega, strokovnega in pedagoškega dela na področju razvoja ter uporabe geografskih informacijskih sistemov v Sloveniji. Število avtorjev (sedemdeset) in njihova poklicna raznolikost dajeta vpogled v razmah tovrstnih raziskav in razširjenost, lahko bi rekli celo nepogrešljivost njihove uporabe. V vseh knjigah je bilo skupaj objavljenih že preko tristo prispevkov.

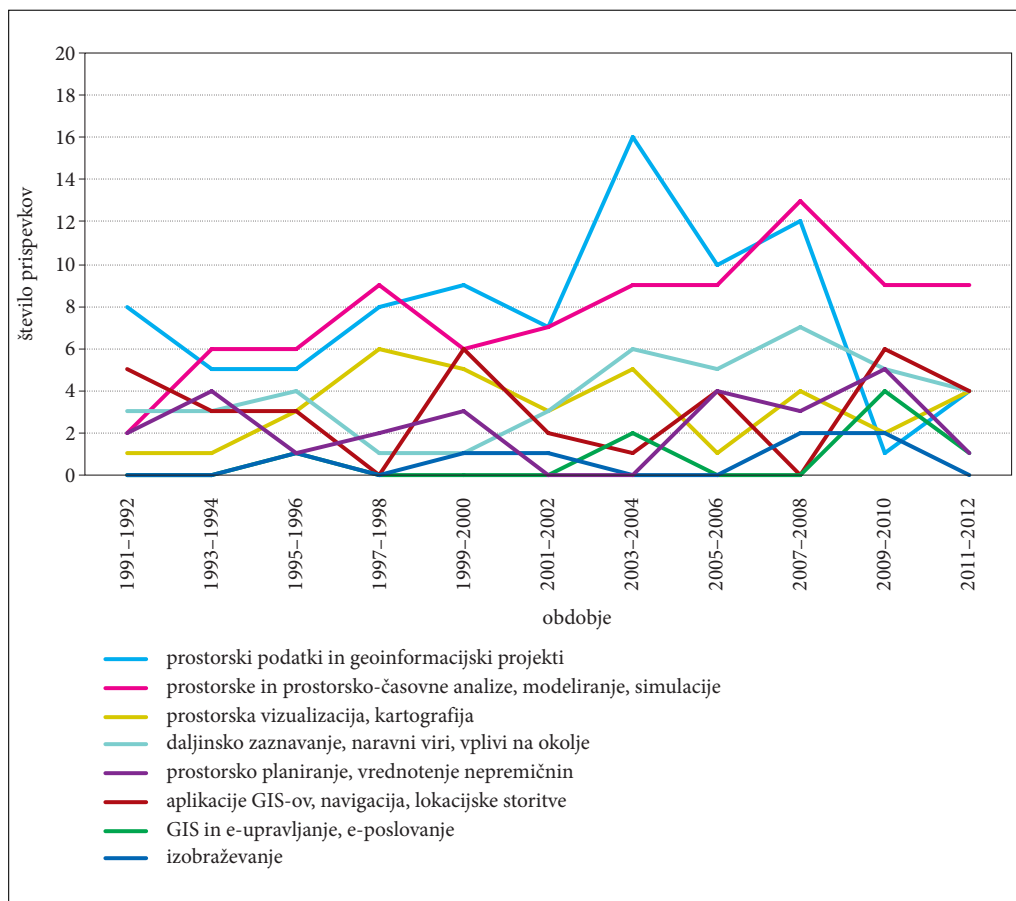
Na slikah 1–3 je kratka analiza spreminjanja strukture prispevkov s treh vidikov: razmerja med 'teoretičnimi' in 'aplikativnimi' prispevki, razmerja med 'znanstvenimi' in 'strokovnimi oziroma preglednimi' prispevki ter razmerji med prispevki z različnih geoinformacijskih področij. Razmerje med 'teoretičnimi' in 'aplikativnimi' prispevki (slika 1) je bilo do leta 2004 večinoma uravnoteženo, nato pa (z izjemo desete knjige, 2009–2010) opazamo stopnjevanje prevlade 'aplikativnih' del. V tokratni

Slika 2: Spreminjanje razmerja med 'znanstvenimi' in 'preglednimi' prispevki.

knjigi ponovno beležimo zmanjšanje razkoraka med znanstvenimi in strokovnimi prispevki (slika 2), glede zastopanosti posameznih geoinformacijskih področij (slika 3), pa tudi za tokratno knjigo drži trend upadanja vsebin s področja prostorskih podatkov ter prevlada prispevkov o prostorsko-časovnih analizah in modeliranju.

Med prispevki je kar nekaj takšnih, ki se ukvarjajo s preučevanjem naravnih nesreč. Marko Komac (Geološki zavod Slovenije) in ostali pišejo o spremljanju plazenja s pomočjo InSar in GPS meritev, Andrej Ceglar (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) in ostali pa o razvoju sistema za spremljanje suš. Dva prispevka govorita o poplavih. Mihaela Triglav Čekada (Geodetski inštitut Slovenije) in Matija Zorn (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) pišeta o možnosti uporabe nemerskih fotografij za določanje poplavnih območij, Tatjana Veljanovski in Žiga Kokalj (oba Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU) pa predstavljata kartiranje poplav na podlagi letalskih posnetkov. Z vodami se ukvarjata še prispevka Katje Milavec in Timoteja Verbovska (Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) o vrednotenju izbranega vodonosnika za pridobivanje toplotne energija ter prispevek Mateja Breg Valjavec (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) in ostalih o registru virov onesnaževanja vodonosnikov v okolici Ljubljane. Za fizično oziroma regionalno geografijo so zanimivi prispevek Maura Hrvatina in Draga Perka (oba Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) o uporabi

Slika 3: Spreminjanje razmerja med prispevki glede na obravnavano področje geoinformatike.

nosti topografskega indeksa za morfološko analizo površja, prispevek Roka Cigliča in Draga Perka (oba Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) o preverjanju pokrajinskih tipov s pomočjo GIS-ov ter prispevek Sama Drobnet (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani) in Mojce Maje Lavrič o spremembah funkcijskih regij v Sloveniji v zadnjem desetletju. S prebivalstvom oziroma naselji se ukvarjajo prispevek Tatjane Veljanovski (Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU) in ostalih o ugotavljanju poselitvenih sprememb v slumu v Nairobi (Kenija) na podlagi daljinskega zaznavanja, prispevek Katje Milost in Tomaža Podobnikarja (Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU) o ugotavljanju položaja naselij v Prekmurju na podlagi zgodovinskega kartografskega gradiva ter prispevek Ksenje Žagar (Geodetski inštitut Slovenije) in ostalih o kartiranju romskih naselij. Raba tal je osrednja tema prispevka Blaža Barboriča (Geodetski inštitut Slovenije) in ostalih o preučevanju sprememb rabe tal z uporabo zgodovinskih zemljevidov ter prispevka Sandija Berka (Geodetski inštitut Slovenije) in ostalih o proizvodni sposobnosti zemljišč. O analizi sodobnih dnevnih migracij piše Samo Drobne (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani), o modeliranju potencialnih poti v preteklosti pa Dimitrij Mlekuž (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani). Neposredno s kartografijo oziroma vizualnimi prikazi se ukvarjajo prispevek Jožeta Bučarja in Dušana Petroviča (oba Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani) o izdelavi trirazsežnostnega (3R) topo-

grafskega zemljevida, prispevek Deana Šopiča (Harpha Sea) in ostalih o uporabi 3R prikazov za prostorsko planiranje, prispevek Igorja Karničnika (Geodetski inštitut Slovenije) in ostalih o izdelavi elektronskih navigacijskih zemljevidov, prispevek Darka Jezerška (Harpha Sea) in ostalih o 3R GIS-u za podporo gasilcem ob intervencijah ter prispevek Igorja Bizjaka (Urbanistični inštitut Republike Slovenije) o uporabnosti *Googlovih* zemljevidov za prikazovanje in vnašanje podatkov. Daljinsko zaznavanje je osrednja tema prispevka Mihaela Triglav Čekada (Geodetski inštitut Slovenije) in ostalih o prvem vsedržavnem laserskem skeniranju Slovenije, prispevka Mojce Kosmatin Fras (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani) in ostalih o dejavnostih Slovenije pri opazovanjih Zemlje, prispevka Aleša Urbiča (Zavarovalnica Maribor) in ostalih o uporabnosti daljinskega zaznavanja v zavarovalništvu ter prispevka Dejana Grigilla (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani) in Urše Kanjir (Inštitut za antropološke in prostorske študije ZRC SAZU) o samodejnem zajemanju stavb na podlagi letalskih posnetkov in lidarskih podatkov. Uporabnost GIS-a pri ohranjanju stavbne dediščine je osrednja tema prispevka Tine Žerjal in ostalih (Harpha Sea), uporaba georadarja za evidentiranje pozemne infrastrukture pa je osrednja tema prispevka Branka Mušiča (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in ostalih.

Tudi ob tokratni monografiji lahko ugotovimo, da se uporaba geografskih informacijskih sistemov v Sloveniji stopnjuje, še vedno pa ostaja, kar so zapisali uredniki osme knjige, da »... *raba GIS-ov v Sloveniji ostaja v veliki meri zaprta v okviru posameznih strok ali ustanov in je torej še malo izkoriščena možnost ugodnih učinkov medsebojnega sodelovanja med strokami in med ustanovami* ...«. Tako tudi po tokratni monografiji ostaja želja po »... *zmanjšanju zaprtosti tega delovnega področja v okviru posameznih strok ali ustanov* ...«.

Več podatkov o knjižni zbirki ponuja njena spletna stran: <http://giam.zrc-sazu.si/giss>.

Matija Zorn

Blaž Repe, Robert Brus:

Kalifornija

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva, Amerika

Ljubljana 2012: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 211 strani, ISBN 978-961-254-361-7

Ljubljansko geografsko društvo že vrsto let uspešno organizira kakovostne ekskurzije v dele sveta, ki pritegnejo s svojo geografsko in tematsko posebnostjo. Nekakšna strokovna obveza pa je, da po vsaki od teh potovanj nastane priročen vodnik o značilnostih obiskanega območja.

Avtorja vodnika, ki sta konec aprila in v začetku maja 2011 vodila ekskurzijo, sta poskušala združiti urbano in naravno podobo zahodnega dela ZDA. Urbanemu okolju se je v Kaliforniji težko izogniti, jedro potovanja pa je bilo kljub temu spoznavanje raznolikosti drevesnih vrst v nacionalnih parkih tega dela ZDA.

Vodnik po Kaliforniji je najobsežnejše delo iz sklopa Vodnikov Ljubljanskega geografskega društva. Njegova že uveljavljena tematska razdelitev se prične z uvodom, nadaljuje pa z najobsežnejšim poglavjem o naravnih značilnostih obravnavanega območja, zgodovini, prebivalstvu ter gospodarstvu. Avtorja v posebnih poglavjih nakažeta mogočo prihodnost Kalifornije, podrobno opišeta priporočeno pot, ki so jo prepotovali udeleženci ekskurzije ter navedeta seznam virov in literature.

Bralec se že v uvodu seznani z osnovnimi podatki o Kaliforniji, statističnimi, kot tudi »novodobnimi« značilnostmi, pridobljenimi v 19. in 20. stoletju. Prav slednji dajejo Kaliforniji poseben status v Ameriki in svetu. Tam so odprli prvo kinodvorano, izdelali prvo računalniško miško, od tam izvirajo *jeans* hlače, leteči »frizbiji«, lutka Barbie, video igrice ter neslavni rekord po številu izbrane lokacije za samomor, ki ga ima most Golden Gate. Na koncu poglavja se avtorja prisrčno zahvalita vsem, ki so sodelovali pri nastanku vodnika.